

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an.
Pentru țărani, preoți, învățători, mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă foii la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Pentru Basarabia.

Ca răspuns la nedreptatea guvernului rusec, se sărbează în chip deosebit alipirea Basarabiei la România.

Azi, Mercuri în 9 Martie, se împlinesc 6 ani decând „Sfatul Țării” Basarabiei, a hotărât în chip sărbătorec alipirea acestui hotar străvechi românesc, la patria-mamă, din care numai 100 de ani a fost rupt prin violență și nedreptate, și ținut legat cu lanțuri de trupul Rusiei.

În zilele marelui război vestindu-se de marile biruitoari și hotărâtori asupra sorții popoarelor, că, la încheierea războiului se dă voie fiecărui popor a hotărâ, că unde vrea să trăiască în viitor, — atunci Polonii, cari erau rupți în trei, au hotărât că se rup de Rusia, de Austria și de Germania, și vor să trăiască ca stat neatârnat; Cehii că se rup de Austria și unindu-se cu frații lor Slovaci din Ungaria, vor să trăiască în stat neatârnat, — și celelalte popoare toate pe rând, s'au alipit la țările spre cari le trăgea inima lor, Italienii din Austria-de-jos la Italia, Slovaci și Sârbii și Croații la sora lor de sânge Sârbia, etc.

Atunci s'a hotărât și Basarabia că se întoarce de bună voie, acolo unde legătura de sânge a poporului ei moșnean o chiamă.

Însuși președintele de pe acele vremuri al „republicii Ucrainei” din vecina Rusie, a spus că e firesc ca acest lucru să se întâmple și a dat și o scrisoare de felicitare către Basarabia ruptă din Rusia.

Acum însă bolșevicilor ajunși în vârful clăii încalcite a puterilor rusești, le-a venit pofa să-și arate iar dinții de lup spre Basarabia. Au cerut României să trimită soli la un sfat între cele două țări vecine, și s'au învoit ca soli să se întâlnească la Viena, ca se reguleze anumite treburi de bună vecinătate, de atingeri economice. România și-a trimis soli, în bună credință că acolo va fi vorbă de staționare de legături pentru schimb de mărfuri, de trecere din o țară în cealaltă, — ca între vecini.

Ași Hulpoii bolșevici au spus că ei vreau să se înțeleagă întâi asupra Basarabiei, — că ei nu cunosc că această țară s'a rupt cu cale și cu dreptate din Rusia! Fie și cum e voința poporului, — dar

să se asculte azi voința poporului, să se facă un „plebiscit” (întrebare a poporului) să vedem ce ar spune el azi: Mai vrea alipirea la România ori s'ar cere napoi la Rusia?

Ei își întemeiază cererea pe nădejdea ce o au, că dacă azi ai întreba Basarabia ce vrea, — apoi poporul, așătat de Ruși, de Jidani, de Nemți și de toate liftele streine, — ar fi, o parte macar, contra stăpânirii românești, care ci-că l-a asuprit pe oameni cu jandarmii săi, cu slujbași ne la locul lor, și altele. Parcă slujbașul rus și poliștutul țarului și jandarmul moscovit, era miel și mânășă de mătasă!..

Solii României la Sfatul din Viena n'au putut primi a sta de vorbă macar, asupra dreptului României asupra Basarabiei, — drept recunoscut și întărit și de marile puteri biruitoare, Anglia, Franța, și celelalte, — și de aceea sfatul lor s'a risipit fără a putea ajunge la nici o altă înțelegere.

Ca să se vadă și să se audă dorința Basarabiei însași, guvernul dela București a hotărât, ca de data asta, la 9 Martie, la a 6-a împlinire dela hotărârea de alipire către Țara-mamă, — să sărbeze această zi în chip mai strălucit și mai răsunător decât ori-când în alți ani.

În acest scop au plecat din București la Chișinău (orașul de frunte al Basarabiei), Miniștri, Generali, învățați și tot felul de fruntași al țării și al neamului, — iar din Basarabia au sosit soli (delegații) din toate părțile, dela orașe și dela sate, ca să-și spună cuvântul lor hotărât, că voința lor nestrămutată este, de a rămânea pe veci între hotarele României, de care s'a ținut Basarabia multe sute de ani, înainte de răpirea ei prin Rusia.

Programul măreței arătări a voinței neamului, este acesta:

Cu trenul de 9 dimineața sosesc azi, Mercuri, în Chișinău toți miniștri, cu întâlul Ministru Brătianu în frunte; tot atunci sosese: Președinții Corpurilor Legiuitoare (a Senatului și a Deputaților), cu numeroși senatori și deputați, apoi Rectorii celor 4 Universități din țară și numeroși gazetari și cetățeni.

La 9 și jumătate Arhiepiscopul Chișinăului, Gurie, cu cei 2 Episcopi basarabeni: Visarian Pulu

dela Bălți și Cotlarciuc dela Cetatea Albă, vor sluji în biserica catedrală, — de unde lumea va trece în casa în care „Sfatul Țării” a vestit acum 6 ani unirea cu România. Aci vorbesc: Ministrul Basarabiei Inculeț, președintele Senatului și a Deputaților, pe urmă întâlul Ministru Brătianu și soliiile.

Va fi o sărbătorească strigare de nou către lumea întreagă, că Basarabia vrea să rămână așa cum e azi, alipită pe veci de România, fiind ea trup din trupul ei, și nu trup străin alipit ei.

Dela Chișinău o parte a miniștrilor, cu întâlul ministru în frunte, vor merge la Orhei, apoi la Tighina, oprindu-se încă prin câteva comune de frunte ale ținutului, ca Persecina, Curehi, Bulcoaca. — Dela Tighina vor pleca la Cetatea Albă (Akerman) unde vor sosi Sâmbătă, oprindu-se în drum la Artiș și Traian-Val. Duminecă vor fi la Bolgrad, — și de aci se întorc la București.

Vom da amănunte despre însemnata manifestație (arătare de simfăminte) a Basarabiei, ca răspuns la întinderea de nou a ghiarelor rusești spre ea.

Știri politice

Familia regală, în străinătate.

Duminecă seara Maestățile Lor Regele și Regina României, au plecat din țară, pentru a cerceta Franța, Belgia și Anglia, ducând acestor țări, alături de cari a luptat în marile războaie, și al căror sprijin a fost hotărâtor pentru norocul României, — cuvântul de mulțumită al țării noastre și asigurarea, că ori-când pot răzîma și în viitor pe aceea, că România va fi tot alătura de ele.

Maestățile Lor merg însoșiți de Ministrul de Externe (pentru treburile din afară ale Statului), dl Duca, de dl Mișu, Ministrul Palatului, și de câțiva curteni și doamne de onoare.

Ziarele franceze salută cu articli plini de căldură sosirea Părechii Regale române în Franța, arătând partea frumoasă că România a avut-o în război, alătura de Franța.

Maestățile Lor au intrat în Franța prin Alsacia-Lorena, locul scump inimilor franceze și pentru care

s'a dat marea luptă între Francezii și Germanii.

Acolo Maestățile Lor au fost primite de solia guvernului francez, în frunte cu marele General Berthelot, care stă la îndemână Familiei Regale în tot timpul petrecerilor sale pe pământ francez.

Pe când încheiem noi acest număr, amănuntele primirii, care se prevede a fi măreață și prietinoasă, ca o caldă îmbrățișare a surorii mai mici dar frumoase din Răsărit, România, de către sora mai mare și nobilă, Franța, — nu le știm.

Vom aduce amănuntele cele mai prețioase din această călătorie cu mare rost.

Glonțul dela Văcărești.

— O scăpărare de fulger, într'o beznă morală. —

Zguduitoarea întâmplare dela Văcărești, în care tinerul I. I. Moța a cercat, neizbutit, a pedepsi cu moarte pe cel care l-a tradat într'un chip neînchipuit de păcătos, — lasă să se vorbească mult de această întâmplare.

Puțini sunt aceia, ba am putea spune că nici nu sunt, — cari să osândească acel pocnet de revolver, — iar cel mai mulți, aproape toți Românii cu dragoste pentru neamul lor și cu grijă pentru viitorul lui, sunt de părere, că acest glonț n'a ieșit ușuratec din acel revolver, ci a fost silit de ticăloasele stări morale în cari trăim, — ca să se descarce!

Azi, când la fiecare pas te izbești de o tradare, — când unul își tradează slujba pe care a jurat, altul mândria neamului său și dreptul lui de stăpân în această țară, băgându-l slugă altui neam de paraziți care are mulți arginți; când altul vinde paza țării, altul talnele ce i-au fost încredințate cu sfințenie, unul își vinde soția ca să ajungă la un castel, alții și-ar vinde frații și părinții și pe Dzeu de ar putea, — numai pentru a ajunge la câțiva arginți sau pentru „a se pune bine” cu cei tari și mari, ca prin asta să ajungă și ei ceva mai „mari” și mai curând decât îi ajută puterile și vrednicia lor, — azi când cei 6 tineri s'au încredințat că și între ei, al 7-lea era un trădător din cei mai ticăloși, o, ce ușor s'a putut naște în sufletul lor

curat, gândul de a-i da o pedeapsă care să rămână de pildă!

Acest glonț a fost o scăpărare de fulger într-o noapte, neagră beznă, de stricăclune morală.

Ne pare așa de rău că s'a întâmplat, dar ne pare și mai rău, că împrejurările, că grozava stricăclune sufletească, încurajată de cercuri hotărâtoare în viață, — au silit să țighească această limbă de foc, a cărei lumină să se vadă peste toată țara și a cărei pocnet să se audă dela o margine a țării la alta.

Ne pare rău că s'a întâmplat, că a trebuit să se întâmple, dar — o înțelegem.

O înțeleg, precum vedem, și mulți alții. De-ar da numai Dumnezeu ca ea să trezească pe cât mai mulți din cei chemați a aduce îndreptare a relelor, ca să înceapă acea îndreptare, nu prigonind pe cei ce se ridică împotriva stricăclunii, ci pe cei adânciți până în gât în stricăclune, sau porniți pe căile ei lunoase!

Păreră foilor neatârnoare.

Iată câteva păreră de acest fel: „Vestul României“, ziar neatârnoar, redactat de foarte buni români în Oradea Mare, scrie despre „Gestul studentului Moța“, arătând pe scurt cum Vernichescu s'a vârit în „grupul de jertfă“ și a tradat tot, — lucru care a zguduit pe colegii săi, și în deosebi pe Moța, care el l'a primit între ei și i-a descoperit tainele lor. De aceea a hotărât să-i dea pedeapsă, — dându-și foarte bine seama de urmări, dar voind mai bine să se lipsească pe sine de libertate, decât să nu arate poporului român, că trebuie să se sfârșească odată cu trădătorii! Doar din pricina acestora a suferit atâtea Neamul românesc. O pildă vola să statornicească Moța, nu numai pentru studențimea română dar și pentru Țara întreagă!“

Despre procesul însuși, dl Ioan Nagy, care iscălește acest articol, scrie:

„Procesul studenților e oglinda procesului deschis între poporul român și cel ovestic, — din care de data asta au ieșit învingători, arătându-și în jurul lui simțămintele întreaga suflare românească!“

„Ideea Națională“, altă foaie neatârnoare, plină de suflet românesc neînduplecat, redactată de dl avocat Emil B. D. Vasiliu din Cluj, — scrie că:

„simțământul cu care Moța a întâmpinat pe un sperjur (călcător de jurământ) și vânzător, este o revelațiune (o revărsare de lumină cerească), cu atât mai strălucitoare, cu cât a fost neașteptată!“

„O lumină cerească, care, ca puterea tainică a unei religii, a venit să trezească simțămintele amorțite la adăpostul comod al legalității (că ce iartă și ce nu iartă legea), și le-a trezit la nouă morală (o

nouă credință): a curagiului și a credinței în slujba unui ideal!“

„Și era neașteptată, întrucât, lucru vădit, cine ar fi putut gândi, că în mijlocul ticăloșilor în care trăim, s'a început darea pedepselor!“

„Nici legea, nici morala nu ne îndreptătesc la proslăvirea crimei. Dar cine ne-ar putea opri de-a preaslăvi curajul, credința și sinceritatea (inima deschisă) cu care, — trecând peste icoana înfloritoare a prăbușirii carierei (căli sale de viață) și peste întunecul ocnei, Moța își apără țara și neamul!“

„...Fapta lui Moța are darul de a trezi la datorie pe acei cari și-au uitat-o și de a-i îndruma, să îndrepte ce se mai poate îndrepta, înainte ca desnădejdea să se întindă peste tot!“

Recomandăm luminoși articli din „Ideea Națională“ și „Vestul României“ domnilor dela „Vilitorul“, ca răspuns la articolul lor îngust „Fapta studentului Moța“ din numărul dela 31 Martie...

Frumos și drept au mai scris gazetele: „Robla Modernă“ din Craiova, „Ogorul Nostru“ din T. Severin, „Cuvântul Nostru“ din Târgoviște, „Lumea și Țara“ din Cluj, — și altele. Cele mai mici, și fără zgardă, vorbesc frumos și curagios, — adevărind zicala străbună: „Vox populi vox dei“ — „glasul poporului e glasul lui Dumnezeu“.

SCRISORI

Cum au rămas Românii prizonieri la Unguri?

Dle Redactor! Am citit într'un număr trecut al „Libertății“ de pătimirea Românilor prinși la Unguri. Apoi dac'au rămas Români prinși la Unguri, vina e aproape în toate cazurile, a noastră! Că Românii când s'au retras venind dinspre Pesta, și dela Tisa încoace, prea au venit așa fără grija, și care Român a rămas în vre-o curte ori casă ungurească, rămas a fost.

Sîrbi în prinsoare la Unguri însă n'ai auzit. Că Sîrbi când s'au retras din Seghedin, când au fost la marginea orașului și-au numărat feciorii, și dac'au văzut că le lipsesc câteva zeci din ei, — s'au întors înapoi, au încunjurat orașul și au dat de știre, că de nu le dau pe toți feciorii ținuți ascunși undeva, — trag cu tunurile asupra orașului din 4 părți. Seghedinului nou mi-se pare i-au și dat foc. Și li-au venit toți feciorii, ca scoși din pământ!

Ai noștri erau prea încrezători în norocul lor și nepăsători de cei negăsiți la locul lor.

Celitor din Bănat.

Pentru studenți.

Am mai primit la „Libertatea“ următoarele sume pentru studenții închiși la Văcărești (acum liberați). Din banii primiți, ei s'au ajutat în arest, iar ce li-a rămas, se administrează ca „Fond de propagandă“, adecă pentru urmarea luptei lor prin scris, prin tipărituri, prin împărțire de broșuri și fol pa-

triotice. Banii ce ne-au sosit se trimit acelu Fond, la Iași, — după ce la Văcărești mai sunt azi numai doi studenți: Ion I. Moța și preținul său Leonida Vlad, arestat acum nou, pentru-că a dus lui Moța revolverul cu care a tras în Vernichescu.

Iată cine au mai trimis ajutoare:

Din Ilva Mare (jud. Bistrița Năsăud), a trimis dl Ioan Cărcu 240 Lei, adunați dela:

Oul Pavel 20 l., Ambrode Galei 10 l., Bocoș Dumitru 10 l., Dobos Mihailă 5 l., Strungar Ieronim 10 l., Tentea Constantin 20 l., Bugnar Vasile 20 l., Sas Ofilat 10 l., Sas Vasile 10 l., Hanț Anton 20 l., Gălan Costatin 10 l., Dobos Ioachim 10 l., Melania Mașden 15 l., Moldevan Iustin 10 l., Dșoara Dr. Aurora Petri 20 l., Cărcu Ioan 20 l., Nedelea Aurel 10 l., Ureche Florea 10 l. Total 240 Lei.

Din Vurpăr (lângă Vințul de jos) ne-a trimis abonatul nostru Nicolae Căzan, econom, 240 Lei, adunați dela:

Nicolae Presscan 30 l., Nicolae Căzan 20 l., Petru Romosan 20 l., Niculae Romosan 20 l., Ioan Lăsuran 20 l., Popa George 20 l., Ieronim Mircea 10 l., Petru Ordean 10 l., Ioan Alb 10 l., Rubin Mărginean 10 l., Nicolae Mărginean I. Teodor 10 l., Danc Ilie 20 l., Nister Petru 10 l., Oancea Paladie 10 l., Amos Mărginean 5 l., Nicolae Lasc I. Nic 5 l., (Sibișeni) Bugnar George 5 l., Cigmăian Mihailă 5 l. Total 240 Lei.

Din Rîșca (l. Baia de Criș, în Zarand), ne-a trimis țaranul I. Oncu 25 Lei, adunați dela: Nicolae Baca 10 Lei, Nicodina Jurca 10 Lei, Constantin Florea 3 Lei, Lazăr Oncu 2 Lei.

Din Zlatna „Societatea Femeilor Române“ a trimis o scrisoare iscălită în numele Societății de dnele Ana Fodorean, Elena Albini, Victoria Popescu și Gizela Fărcășan, cu cuvinte de îmbărbătare pentru studenți ca luptători naționali, alăturînd 200 Lei din venitul unei sărbări.

Din Țerova a trimis dl Ioan Vlad, 200 Lei.

Muncitorii Români dela Uzina Electrică din Lupeni, ne-au trimis lista prin care ei au adunat acolo pentru studenții — „cari luptă pentru un ideal atât de sfânt și sunt fala neamului nostru, și totuși sunt ținuți închiși în temniță“, — suma de Lei 600, — dela următori:

Gheorge Hăgiou 15 l., Petru Niaga 15 l., Creț Ilie 15 l., Antea Teodor 15 l., Ana Zaharie 15 l., Gimborean Ion 15 l., Botezan Ion 15 l., Simotecan Ion 15 l., German Vasile 15 l., Hălălaie Miron 15 l., Ogean Vasile 15 l., Ripan Nicolae 15 l., Boros Beni 15 l., Boros Ion 15 l., Mara Ion 15 l., Lumperdian Teodor 15 l., Boroș Iosif 15 l., Tr. Geogean Boloș 15 l., Ianoș 15 l., Bolosin Ioniță 15 l., Stoica Petru 15 l., Moldevan Zaharie 15 l., Rad Ștefan 15 l., Balog Denis 15 l., Uilecan Ion 15 l., Hada Gheorghe 15 l., Andonie Maftei 15 l., Valia Ianoș 15 l., Hedeș Vasile 15 l., Bolosin Ianoș IV 15 l., Podari Ion 10 l., Bălan Petru 10 Muntian Petru 10 l., Sebati Dumitru 10 l., Țigovan Petru 10 l., Trifan Petru 10 l., Bucur Dănilă 10 l., Cămărășan Ion 10 l., Bonț Ion 10 l., Budurlian Pavel 10 l., Dorohoi Marcu 10 l., Pop Ion 10 l., Toldia Gheorghe 10 l., Butoi Constantin 20 l. Total 600 Lei.

Din Nădas (j. Arad) frații noștri Todosie Peia și Traian Jovănuș, au adunat 403 Lei, dela următorii:

Todosie Peia 50 l., Societatea „Ardeleana“ 30 l., Ioan Muntean 5 l., George Butaciu (ciuta) 10 l., Teodor Butaciu (ciuta) 10 l., Teodor Helco 5 l., Gavrilă Neamțu 5 l., George Bușca 5 l., Teodor Lupulescu (subprimar) 10

l., Ioan Bașca pantofar, 20 l., Teodor Biriș buda 10 l., Antoniu Huth com. 10 l., Ioan Lădăriu 20 l., Vichente Iovănușiu 20 l., Teodor Horga, vărșu 20 l., Medrea Lupulescu 5 l., Teodor Roșca 5 l., Ilie Prundau primar 5 l., George Coburlea 5 l., Ștefan Huth mechanic 20 l., Fandarm Plut. Ilie Marta 10 l., Soția: Fand Plut. Ilie Marta 10 l., Soția: Antoniu Huth 10 l., Teodor Văsonan 20 l., Ioan Mla-coara 20 l., Sonesia Voda 10 l., Ev., Iovănușiu 3 l., Crăciun Horga 20 l., Raveca Iovănușiu 5 l., Aurelia Körbs-ladányi 15 l., Traian Iovănușiu 10 l. Total: 403 Lei.

Din Șiria membrii „Casei Naționale“ au adunat între ei 237 Lei, și anume au dăruit:

Prot. Romul Mărușan 20 l., Niculae Petrovici 20 l., Șerban Fleschin 60 l., George Petica 10 l., Atanasiu Guțu 10 l., Nicolae Neamț 10 l., Teodor Cismas 10 l., Petru Bulc 10 l., George Bodea 10 l., George Neamțu 5 l., George Crucian 5 l., Gavra Hui 5 l., Traian Suciu 5 l., Teodor Petrovici 5 l., Găvrilă Lăzăresc 5 l., Simion Pumnul 5 l., Petru Bodea 5 l., George Crășnic 5 l., Nicolae Toderoi 5 l., Mihai Neamțu 4 l., George Guțu 3 l., George Crișan, 20 l., Total: 237 Lei.

Dl Silviu Ploșcariu din Jd. oara (j. Caraș-Severin) a trimis 200 Lei.

„Casa Culturală“ din Ciciu a adunat dela mai mulți creștini 50 Lei, pe cari ni i-a trimis pentru studenți.

Singuratici încă: Iancu Moțu din Ilia 26 Lei, Ilie Stanci din Poiana, 10 Lei. I. Crainic I. Gligor din Certej de sus 10 Lei. Sora N. Vidrighin din Rășinari 10 Lei.

De tot azi . . . Lei 2.451.—
Suma din nr. trecut Lei 22.716.—
De tot la „Libertatea“ Lei 25.167.—

Tragedia lui Vernichescu.

Studentul Leonida Vlad, arestat pentru că a dus revolverul lui Moța.

Cine-s cel mai vinovați părtași al iluzerului Moța?

In trista poveste a studentului Vernichescu, ni-se împărtășesc amănunte mișcătoare.

El, împușcat Vineri în 28 Martie, a trecut peste primejdia în care era, între viață și moarte, Sâmbătă noaptea spre Duminecă. Luni era mai bine și medicii au spus, că se poate vorbi cu el. Atunci s'a dus la el în spital Procurorul și un Judecător, ca să iee proces verbal (protocol), pentru a porni procesul (pira) împotriva lui Moța.

Și Vernichescu a spus, cu lacrimi în ochi, judecătorilor, că — nu dorește ca Moța să fie judecat și pedepsit, căci el, Vernichescu, se simte vinovat, își recunoaște păcatul. Și a mai spus, că și așa el însuși umbla cu gândul să-și pună capăt zilelor, — de părere de rău pentru ce a făcut...

Zvonul acesta pare adevărit prin faptul, că el Vineri, când s'a dus la Văcărești, a mers întâi la studentul Dragoș și grăbindu-l foarte ca să l'însoțească la Văcărești, l'a spus nervos: Vină odată, vreau să-l văd acum de vreme pe băieți, căci după aceea, am de împlinit... lucruri mai proaste...

Se vede că era îngrozit și el de gândul, că mâne va trebui să se înfățișeze la Proces ca cel mai apă-sător martor împotriva colegilor săi... Poate că nici nu se înfățișal.

— In spital l'au cercetat mai mulți studenți, unii ca să-l ocărăscă acolo pe patul suferinței, alții ca

să audă ceva dela el. Tuturor își cere iertare și i-se umplu ochii de lacrimi văzând că nimenea nu dă mâna cu el... Tuturor le zice zdrobit: „Jertați-mă!”

Arestarea studentului

Leonida Vlad.

Aflându-se, că judele cercetător cere arestatului Moța, să spună cine l-a adus revolverul?, căci fără asta nu se încheie cercetarea, — pentru că judele vrea să vadă, nu cumva „atentatul” are ramuri întinse în afară? — tinerul Leonida Vlad, student universitar din Cluj, pretin al lui Moța și dintr'un oraș cu el, — e fiul dlui Simion Vlad, prim-contabil și Director substituit la banca „Ardeleana” din Orăștie, — s'a dus numai decât la București și, înfățișându-se la judele cercetător, l-a spus, că dînsul a dus revolverul lui Moța. Când odată a cercetat pe Moța în închisoare, acesta l-a spus, că... are teamă să nu fie atacați mergând sau venind dela tribunal... și, pentru apărare personală, să-i aducă un revolver. Tinerul Vlad ținând la prețelul său și având deplină încredere în el că nu va folosi revolverul spre un scop rău, la o nouă vizită l'a dus în o cutie de bomboane.

Judele a luat la proces verbal (protocol) cele spuse, apoi arătându-l că-l socotește ca co-părtaș la fapta lui Moța, l'a declarat arestat și pe el și l-a trimis la Văcărești. Tinerul Vlad, care de-acasă a plecat pregătit la aceea că va fi arestat și a spus că merge fără nici o părere de rău, — a primit hotărîrea judeului cu seninătate și tărie.

Așa avem acum iarăși doi universitari închiși la Văcărești, pentru o faptă, pentru care ei spun că erau fără teamă în fața judecătorilor, ca și în fața lumii.

Cine-s marii vinovați

ai nenorocirii lui Vernichescu?

Vom spune aci o vorbă cam cutezată, dar care, cumpănită bine, se va afla de prea adevărată.

Întâiul vinovat e — Siguranța Statului, care l-a luat pe Vernichescu în slujba sa, — doar avea și număr, cum au polițiștii, — și l-a trimis să spioneze nu pe dușmanii țării, pe bolșevici, pe rășarorii de răutăți împotriva statului și neamului românesc, — ci l-a trimis în mijlocul fraților săi, porniți la luptă pentru mândria neamului și a credinței creștine, pălmuite de obrăznicia jidovească! Siguranța îi dădea plată lunară și pentru acea plată l-a trimis la cel mai păcătos spionaj.

Al doilea mare vinovat, mai mare cu toată siguranța, — e omul fără suflet și fără socoteală ce se zice Prefect de Buzău, Oroveanu, care, aflând de planul băleților și că pe ce drum au pornit, trebuia să-i spună lui Vernichescu: Bine, îi prindem, îl desarmăm, dar rolul tău e aci încheiat! În loc de asta el l-a învățat pe nefericitul tiner: Stai tot între ei, lasă-te arestat cu ei, spionează-l și mai departe, chiar în arest!

Pe cine? Pe vrășmașii țării? pe dușmanii neamului? Ași! Pe cei ce mergeau să se primejduiască pentru ridicarea neamului românesc din umilirea în care îl ține ghiara evreiască, ce-i este împlântată în ceafă!

Și al treilea vinovat e — judele de instrucție Radovanu, care a putut primi timp de trei luni de zile la sine pe acest tiner, despre care știa că e un spion ordinar, și nici odată nu l-a zis: Bine, tinere, mie ca jude cercetător, îmi ușurezi mult munca prin aceea că vii și-mi spui, dar nu-ți dai seama că tu ești tiner universitar, din care are să crească un om, un bărbat cu rol în societate, și că rolul tău acesta față de colegii tăi, e puțin frumos?.. N'a putut fi dl Radovanu niciodată și părinte, care să se gândească că fiul lui ar fi rătăcit ca acest tiner și să-l fi dojenit cu bunătate de părinte și să-l oprească dela un astfel de rol nefericit?

Așa ne creștem noi, bătrânii, pe tinerii cu cari avem de lucru?

Dl jude Radovan cunoștea foarte bine rolul respingător, degradant, pe care îl juca nu un nenorocit prost luat de pe stradă, ci studentul universitar (!) Vernichescu, — și nu era iertat să-l lase ca să-l joace mai departe, știind că acela tot va leși la iveală și că de nu-l va pedepsi un glonț, îl va pedepsi desprețul moral ce-l va coperi după ce se va descoperi! Căci era din cale afară urât acel rol.

De pildă, scriitorul acestor șire duceam cam în toată săptămâna, un geamantan mare, plin de lucruri de-ale hranei, și trebuia să duc totdeauna mult, căci băieții așa erau înțeleși: cei ce capătă ceva dela ai săi, împarte cu toții! Așadar n'aveal ce căuta acolo cu hrane pentru un om, ci tot pentru șapte, pentru șapte „frați” între ei, ca șapte copii ai tăi. Tot așa făceam parte, îl duceam „porție”, lui Vernichescu, ca și fiului meu. Și el primea darul dus de mine, ca și darurile venite din toată țara pentru tinerii iubiți dela Văcărești, mânca la o masă cu ei, se împărțeau din tot ce mergea pentru ei, iar ca mâne se ducea să tradeze (să vândă) fiecare vorbă ce acela au vorbit, chiar și glumele ce el au făcut în mica bucurie ce o trăiau când le venea câte ceva!..

Un astfel de rol a putut fi încurajat, tolerat, de oameni, cari vor fi și ei tați de familie, or fi având și ei copii?!

Acești îndemnători ai lui Vernichescu au dat lui Moța revolverul pedepsitor în mână, nu Leonida Vlad!..

Acesta e adevărul.

Glasuri pripite.

Gazetele curat naționale, neatârinate și prin cari grăește liber sufletul adevărat al miișimii neamului nostru — și-au spus cuvântul deschis și hotărît asupra pedepsirii trădătorului dela Văcărești. S'au aflat însă câteva, cari fie din pripeală și necunoscând încă faptul în toate amănuntele lui, fie că așa li-s'a poruncit, ca să fie pe placul

stăpânului care le dă puțința de a trăi, — au grăit contra și au osândit nu pe trădătorul Vernichescu, ci pe cel ce a cercat a-i da a pedepsa pilduitoare.

Așa „Lumina Satelor” dela Sibiu, osândește și ea, mai domol, faptul; — „Gazeta Jiului” dela Petroșeni, susținută de dl Tătăreșcu, secretar de stat la Interne, osândește „cu toată înfiorarea” întâmplarea, făcând pe studentul Moța „ucigaș”; — iar „Voința Bănățului”, — gazetă a partidului național din Bănat, înfățișează lucrul cât să poate de frumos pentru Vernichescu, pe care judele l'a aflat cu totul nevinovat și de aceea l'a liberat, iar Moța l'a chemat la sine pentru-că a aflat că Vernichescu a făcut la jude destăinuirii îngreunătoare pentru el, pentru Moța, și de aceea a tras asupra lui Vernichescu, care a — murit!

Cu alte cuvinte aceste foi nu văd nimic îngrozitor în trădarea lui Vernichescu, si-s gata să osândească nu pe trădător, ci pe cel ce, primejdindu-se pe sine de nou, pedepsește atît de grozav pe un tiner, care e absolvent de teologie (Vernichescu a terminat teologia la Caransebeș) și apoi student universitar! Numitele gazete îl scuză (iarță) chiar și atunci, când el însuși își recunoaște marea sa vină!

Semnele vremii

Aristide Blank bătut, ferestriile băncii Marmorosch Blank sparte cu petri. — Dr. Vaida întru apărarea lor...

În ziua Procesului studenților, Aristide Blank, sufletul băncii jidovești Marmorosch-Blank și al lucrării jidovești de punere a neamului românesc sub picioarele jidanilor, — a dat de știre că ține la „Fundajia Carol” o conferință economică, — par-că anume ca să arate, că „lumea bună” va merge acolo, nu va avea grija procesului studenților ce chiar în acea seară se va desbate.

Abla a vorbit un sfert ne cias și cete îndesate de studenți au năvălit în sală pe 3 uși și au spart sineдриul iar pe jupun Blank care a cercat să scape încungiturat de mai mulți Șabăs-goimi, l'au lovit cu bastoane în cap. Ci-că i-au dat o scărmanare bună.

După asta ieșind în stradă au mers la banca lui și i-au sfărmat cu petri ferestriile și au scărpinat nișel și pe un subdirector ce chiar ieșea dela bancă.

E un semn al vremii.

Dar tot un semn al vremilor ce vor să vie, e, oare, și ce spune „Viitorul”, că dl Dr. Alex. Vaida, membru în Direcția Băncii jidovești, care dă 400.000 Lei pe an unui membru, — a mers la întâiul Ministru Brătianu și l-a cerut să iee măsură ca banca lui Blank și blana lui să fie aspru păzite de atacurile studențești?!

Nu ne vine să credem. De aceea ne reținem dela ori-ce tâlcuire a faptel, așteptând până ce dl Vaida va da o deslușire.

NOUȚĂȚI

Pentru Basarabia. Nu numai la Chișinău are loc azi, Mercuri, marea manifestație a sufletului românesc pentru Basarabia, de care scriem în altă parte a foil, — ci și încolo în toată țara.

La București „Liga Culturală” organizează o mare manifestație la Ateneu.

Încolo prin țară, la orașe e sărbătoare națională. Slujbe la bisericile românești, parade militare, producții școlare și vorbiri sărbătorești,

Orăștia, care are norocul a avea școli naționale din cele mai bine conduse, a organizat și pe azi o bogată sărbare. După ce elevii au luat parte la slujba Dzeiască, la ora 12 a avut loc un foarte reușit Matineu pentru elevii scoalelor primare și Liceu inferior (clasele de jos). Seara luminație și retragere cu torțe (făclii de rășină) cu muzica militară, iar seara bogată producție cu coruri, declamări, cântări, muzică militară. Dl profesor I. Rodanu rostește vorbiră sărbătorească despre „Realizarea Basarabiei la patria-mamă”, iar dl Director Ar. Demian va rosti „Cuvinte de slavă” despre Solidaritatea națională (ținerea la oaltă a neamului).

E o frumoasă ridicare a sufletelor românești în fața întinderii de ghiare rusești spre bogata Basarabia, după a cărei bunătați le lasă gura apă.

Moravuri cari — să piară odată! În o ședință din săptămâna trecută deputatul Georgescu (Tulcea) a cetit în adunarea Deputaților scrisoarea prin care Ministrul Constantinescu dăruiește prietenii sale d-na Smaranda Rusu-Abudeanu, un castel cu un parc (grădină frumoasă) mare, care, spune deputatul, prețuește cel puțin trei milioane Lei. Totuși în scrisoare de „dăruire”, a prețuit și casa și parcul în numai o sută de milioane Lei, (cu cât cumperi azi o casă slabă la sat!) — ca să plătească statului cât mai puțină dare de transcriere.

Ministrul Constantinescu nu a desmînțit lucrul pân'acum.

Sunt moravuri cari revoltă toate sufletele bune românești. Moravuri cari — să piară odată!, căci lumea nouă ce se ridică, cu suflet plin de iubire pentru bunul nume al țării și al neamului, — nu le mai poate suferi!

Copil împușcat. Primarul din comuna Coștelu a venit la Făget să-și curețe arma, și din întâmplare fiind plină, s'a slobozit la un bălat în piept rănindu-l grav. Băiatul a doua zi a murit. — Nu fiți ușuratici în umblarea cu armele!

Anunț. Titlul provizor N. 1581 dela Banca Învățătorilor Soc. anon. Cluj, asupra Ioan Fleșeriu învățător în Orăștie, în valoare de 1000-una mie-Lei pentru patru acții, s'a perdut și se declară de nimic și nevalabil în mâna ori cui s'ar afla.

Cel mai bun răspuns

al gospodinei cruțătoare și inteligente, la dese încercări de a i-se recomanda un alt adăos la cafea, este: „nu vă mai obosiți! ...căci eu rămân tot la cel prețuit de atîta vreme”. — „Eu îmi prepar cafeaua tot numai cu „VERITABILUL FRANCK”. — „Numai pe acela să mi-l dați”.

AVIZ!

Vând în detalii și lîferez cu vagonetele la ori-care gară următoarele:

Lemne otoplite de brad pentru edificat, scânduri, lațuri, mîrgini și altele.

Țigla mare și mică de Lugoj de prima calitate. La cumpărare cu vagonul să dă cu prețul fabricii.

Ciment Portland de Turda.

Petri de moară sistem francez din bucăși, pentru cari luăm garanție și petri pentru mori de apă.

Trestie de ștucătură.

Vin bun culoare aurie din 1922 și 1923 din via proprie din Covășinț podgoria Aradului.

Acelora cari cumpără pentru facerea sfîntelor Paști, li-se lasă 5% din preț.

Rachiu propriu de drojdie și comină prefript (Intors).

Un Treier de ales grâu.

Dealuri și informații să capătă la Depozitul de scânduri și lemne

Teodor Vulpe
Telefon 30
Zooșină 29
Orăștie j. Hunedoara.

Făină de Paști.

Dela renumita Moară Birțler din Comloșul Benatului a sosit pe sărbătorile Paștilor în Magazinul de făină lângă Baia de abur din Orăștie, un mare transport de făină, cere, în calitate e și mai bună ca acele care au sosit până acum.

Cine încă n'a cumpărat de aici, se facă o probă.

Tot în magazina de făină se capătă și țărățe în calitate cea mai bună cu preț lesin. (1184) 1-2

Un motor de benzină, culcat, pe roate, de 6 P. H., folosit numai 5 ani, în stare foarte bună, — se vinde pe garanție.

(1185) 1-2 **Alexandru Crișan**
Măgura, p. Jeleđinți, j. Hunedoara

Casă de vânzare.

O casă stînd din 3 camere, bucătărie, și cămară de bucate, verandă, grădină mare, curte separată pentru economie, — grajd și edificii laterale de lipsă, — și

S jugăre de pămînt, arător și fînaș, — sunt de vânzare.

Informațiuni la:
Emil Balomiri
(1183) 1-1 Orăștie, st. Prundulu 14

Invățacel morar,

având clasele primare, din casă bună, se primește la Moara cu sate condusă de subscrișul:

Nicolae Gârjob
morar în Moara de sub vil din Orăștie.
(1181) 1-3

O garnitură de îmblățit

purtată de locomobil cu abori, de 4-6 P. H., în stare bună, e de vânzare la subscrișul:

Abel Bera
(1187) 1-2 Sântăndreș, p. Simeria

De vânzare:

(1180) 1-2
O casă, cu șură, grajd, grădină mare, sau loc de zidire pentru 3 case, cu fața în două străzi, — e de vânzare din mîna liberă. Apoi:
1 Ciur pentru bucate, nou, fabricat Hofher-Schranz; — 1 Trier puțin folosit; — 1 Căruș pe arcuri, avînd lipsă de puțină reparație; — car de povară nou, neferecat, material foarte uscat. Informații: Orăștie, str. Romoșelului, 11.

Banca Centrală pentru Industrie și Comerț Soc. Anon. din Cluj.

Convocare.

Domniile acționari ai Băncii Centrale pentru Industrie și Comerț Societate Anonimă în Cluj, sunt convocați la

a V-a adunare gen. ordinară

pe Sămbătă, 19 Aprilie 1924 la orele 10 a. m., în sala de ședințe a Băncii Agrare Soc. Anonimă Cluj, Calea Regele Ferdinand No. 38, cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării.

Active.

Cassa (numerar, cecuri, valute)	11,715.121 49
Scout	84,502.980 66
Imprumuturi pe lomb. și ipot.	8 575 329 65
Conturi curente	92,944 337 30
Bănci	21,450.666 79
Efecte publice, acțiuni și participațiuni	47,029.002 30
Imobile: Edificiul Central, edificiile sucursalelor: Alba-Iulia, Arad, Bistrița, Hațeg, Timișoara, Turda, Oradea-mare. Depozitele de mărfuri la Centrală și la sucursalele Arad, Alba-Iulia și Sibiu, inclusive edificiile cumpărate și adaptate în 1923	16,196.000 —
Mobiliar, aranjament în depozite și vehicule	2,191.400 73
Mărfuri (cereale, coloniale, textile, etc.)	33 008.416 20
Diverse conturi debitoare	3,990 001 24
Total	321,603.256 36

Bilanț general la 31 Dec. 1923.

Passive.

Capital societar	50,000 000 —
Fond de rezervă	17,050 000 —
Rezerve speciale pentru creanțe dubloase	2,010 000 —
Fond de penziuni	1,300.000 —
Depuneri	86,898 547 33
Depuneri în cont-curent	13,613 955 —
Reescont	100,512 502 36
Dividende neplătite	68,968 023 —
Conturi curente creditoare	10 000.000 —
Diverse conturi creditoare	363 064 36
Interese transitoare	51,974 283 36
Beneficiu net	8,944 988 36
Total	1,722.320 00
Total	8,757.474 96

Cluj, la 31 Decembrie 1923.

Pentru contabilitate:

Ioan Babeș m. p., expert contabil

DIRECȚIUNEA:

Ionel Comșa m. p.,
Director general.

Virgil Dessila m. p.,
Director.

Dr. Octavian Sgîlbea m. p.,
Director.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dominic Raftiu m. p.,
președinte.

Ioan Vulcu m. p.,
vice-președ.

Dr. Valentin Porățiu m. p.,
vice-președ.

Dr. George Popescu m. p.

Ioan I. Lapedatu m. p.,

Dr. Laurean Gherman m. p.,

Dr. Ionel Pop m. p.,

Gheorghe Adăm m. p.

Vasile Goldiș m. p.,

Ioan Hossu m. p.,

Dr. Iacob Radu m. p.,

Dr. Victor Moldovan m. p.

Vasile C. Osvadă m. p.,

Constantin Herția m. p.,

Dr. Alexandru Fodor m. p.,

Subsemnații cenzori am examinat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și consonanță cu registr. băncii
Dr. Oct. Russu m. p., Aurel C. Domșa m. p., Const. Popp m. p., Aurel Ciortea m. p., Nic Bratu m. p.
președinte. (1182)

Nr. 650/1924 adm.

Publicare.

Se face de știre, că în Duminică „Furiiilor” adeva în 20 Aprilie 1924 în comuna Cugir se va ține țărna de săptămîna de vite, oi și porci foarte cercetai.

Cugir la 4 Aprilie 1924.

V. Motoșcă
notar. (1188) 1-1

Nic. Mantean
primariu.

Casă cu un etaj,

(1176) 2-3
din Orăștie, str. Mihai Viteazul Nr. 42, stînd din 3 camere, 2 prăvălii (bolte), una din ele aranjată complet, e de vânzare din mîna liberă. Informații în casa Nr. 44 din str. Mihai Viteazul, Orăștie.

O trăsură pe arcuri, cu cobără, nouă, e de vânzare la subscrișul:

Ignație Freilich
Orăștie, strada Lungă
(1186) 1-2 (Tud. Vladimirescu) 17

2 învățacei se primesc în-dată în măcelăria subscrișului:

(1168) 3-5 **Nicolae Opincar,**
măcelar, Orăștie.

Of tica, boala de plămîni, piept, scuipat de sânge, tusa, paliditate, se vindecă prin Siropul Vêrtes, remediul cel mai eficace. — 4 sticle, necesare pentru o cură, 300 Lei franco, după trimiterea înaintea prin postă dela Farmacia Vulturului din Lugoj, Nr. 33, (1058) 10-

Dentist Dr. S. Seidner dă consultații în ORĂȘTIE Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombă. — Scoatere de dinți fără durere. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (1137) 4-11

Casa Nr. 16 din Drumul Țării în Orăștie, avînd grădină mare, e de vânzare. Și 2 jughere de sămănător.

— O garnitură de plus de vânzare tot aci.

Informații: Orăștie, str. G. Barțiu Nr. 1. (1178) 2-2

Casa din strada Bertului Nr. 12 constă din 2 odăi, bucătărie, șopru, fântână, grădină mare cu pomi roditori și pentru legume, e de vânzare. Informații str. Fabricii Nr. 7. (1113) 3-3

Fân bun, de vânzare. Vînd 4-5 cară de fân, din vil.

Pentru preț a se informa la:
Eugen Szabó
Orăștie, str. Bis. nouă
(1177) 2-2 (lângă Kohn), Nr. 19.

Casă de vânzare,

(1189) 1-2
stînd din 2 camere și 3 bucătării, o cămară și o privință, 3 lemnașii, grădină e de vânzare în Orăștie, ulița Bertului Nr. 5. Informații în strada Bertului 5-a.

O casă de vânzare,

în Orăștie, Str. Tudor Vladimirescu Nr. 17, stînd din 3 odăi, prăvălie, o crișmă, verandă, bucătărie, gang, cămară.

Afară de acestea, în curtea casei se mai află 2 căsuțe și o bucătărie de vară, — un grajd pentru 8 vite, șopru de 18 m. lungime pentru cară, grădină cu fân lînd în lîuntru, curte largă cu fântână. Magazin și pod de clădire șoproane pentru lemne. (1171) 2-

Zusa, Răgușala, Catar de țevile răsufării se vindecă

prin întrebuintarea celui mai nou și modern mijloc:

care vindecă catarul de plămîni și tuberculoza de plămîni. Probat și introdus la Clinice. — Se capătă în toate Farmaciile. Cereți expres: „SIROMALT”. Prețul 50 Lei sticla.

Siromalt